

Är en svensk
bokhandlarefackskola
önskelig, och i så fall hvad
kan från Sort...

Medén, Karl Fr.

78 Es Br.

National Library
of Sweden

Anders.
Skol.
Handels
Abg

Är en svensk bokhandlarefackskola
önsklig, och i så fall hvad kan från
Sortimentsbokhandlareföreningens
sida göras för att underlätta inrät-
tandet af en dylik?

INLEDNINGS-FÖREDRAG
VID SV. SORTIMENTSBOKHANDLARE-
FÖRENINGENS 10:DE ÅRSMÖTE I
FALUN DEN 28—30 JULI 1902

AF **KARL FR. MEDÉN**

Faint, illegible text or markings, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

*INLEDNINGS-FÖREDRAG
VID SV. SORTIMENTSBOKHANDLARE-
FÖRENINGENS TIONDE ÅRSMÖTE I
FALUN DEN 28—30 JULI 1902 :: :: ::*

INLEDNINGSFÖRORD
TILL SVENSKA
KONSTNÄRS
FÖRENINGEN

DÅ jag nu åtagit mig det ingalunda lätta värfvet att **INLEDNING.** med några ord inleda diskussionen öfver bokhandlare-fack-skolan, sker det icke så mycket därför, att jag skulle hafva något alldeles särskildt nytt att för mötet andraga; fastmer måste jag erkänna, att den idé, för hvars förverkligande jag arbetar, ingalunda är min egen. Nej den har väckts till lif och omsatts i handling såväl i Tyskland som hos våra grannar danskarne, hvarest ju som bekant bokhandeln har ungefär samma betingelser som i Sverige. Ock än mer; den har i alla afseenden befunnits hålla profvet. Inledarens mening är uteslutande att hos mötet väcka intresse för saken och det är med denna tanke för ögonen, han ansett lämpligast att på detta sätt framhålla några synpunkter i en fråga som ligger honom personligen varmt om hjertat.

Jag vill då först inledningsvis påpeka, att frågan redan en gång förut varit upptagen till diskussion inom Sv. Sortiment-bokhandlareföreningen nemligen på mötet i Norrköping den 15, 16, 17 aug. 1898. Af det i Sv. Bokhandelstidning N:o 33 s. å. föreliggande referatet framgår alldeles otvetydigt, att saken vid mötet omfattades med ett betydande intresse. De invändningar, hvarmed några talare bemötte förslaget, utgingo i allmänhet från den synpunkten, att bokhandeln, som för närva-

HISTORIK.

rande i Sverige arbetade under synnerligen tryckta konjunk-
turer, ej kunde bereda sina utöfvare sådana existensmedel, att
unga män skulle känna sig hugade att underkasta sig den upp-
offring af tid, arbete och penningar, som helt naturligt måste
föranledas af ett vistande vid skolan. Häremot kan å andra
sidan med allt fog erinras, att de unga medhjelpare, med hvilka
bokhandelsyrket årligen rekryteras, »stå åtskilligt efter sina kam-
rater inom andra yrken i fråga om den speciella fackbildningen.*)
Anledningen härtill är icke svår att finna. Den beror nemligen
i de flesta fall derpå, att ynglingar, hvilka ärna ingå i affärs-
grenar, der den blifvande aflöningen i många fall är till och
med mindre än den hos oss brukliga, i allmänhet låta sig an-
geläget vara att efter afslutad skolgång ytterligare förbereda
sig för sitt blifvande kall exempelvis genom en kurs på ett
handelsinstitut. Med all sannolikhet kan därför antagas, att
elever ingalunda komma att saknas i en blifvande fackskola, då det
derjemte väl får antagas, att genomgången kurs vid fackskolan
rent af kommer att uppställas som kompetensvilkor för erhål-
lande af plats.

Å motsatta sidan framhölls med mycken styrka, att då
det för närvarande obestriddigen vore brist på dugliga biträden,
det i alla fall skulle blifva nödvändigt att genom höjande af
lönerna gifva yrket större dragningskraft; att det med allt skäl
måste anses ekonomiskt fördelaktigare att hafva färre dugliga
om ock dyrare medhjelpare, då man ju gifvetvis af dessa kunde
påräkna pålitligare och framför allt mer arbete. Mot det af en
talare framställda förslaget att gifva medhjelparne »privata stu-
dietimmar i språk och andra lämpliga ämnen» kan anföras, att
ett sådant arrangement egentligen är mer välmenande än
praktiskt.

Äfven inom den för en bokhandlare ingalunda oviktiga
pappershandeln märkes mer och mer vådan och olägenheten
af den öfverklagade bristen på fackbildning. Det torde icke

*) N. B. T. N:o 28 d. 12/7 1902.

vara öfverdrifvet att påstå, det försäljningen af de artiklar, som närmast kunna hänföras till denna gren, för hvarje dag visar tendens att gå tillbaka. Med större varukännedom följer naturligtvis förmåga af verksam konkurrens med de allt mer talrikt uppstående pappersaffärerna. Med ett ord den blifvande bokhandlaren måste äfven utbildas till affärsman och icke endast slå sig till ro vid tanken på sin »kulturella mission».

Såsom förebild och mönster har jag helt naturligt tänkt mig den danska. De, som önska erhålla närmare kännedom om denna, hänvisas till artiklarne i N:o 28, 29 af N. B. T. 1902, Ernst Bierbergs lilla bok om den danska fackskolan samt danska medhjelpareföreningens årsskrift för år 1898. Till ledning för en blifvande diskussion tillåter jag mig emellertid uppdraga några konturer af den blifvande skolan. Till en början bör skolan enligt mitt förmenande inrättas med en enda klass med en läsetermin, omfattande tiden från 1 maj till 1 sept. Det bör uppenbarligen med någon smula god vilja från principalens sida ej möta något hinder att under denna tid gifva en redan antagen lofvande elev ledighet för skolans beivrande. Då undervisningen under maj månad företrädesvis skulle omfatta modersmål, räkning och skrifning, bör någon svårighet ej möta för en yngling, som i början på juni omedelbart från skolbänken öfvergår till fackskolan, att obehindradt tillgodogöra sig undervisningen inom det för honom viktigaste ämnet: bokhandelsteknik.

I hvilken riktning undervisningen i denna första klass af fackskolan bör gå, är här klarare än i någon annan skola. Organisationen bör helt naturligt framgå endast ur hänsynen till det mål som uppställts, och som en sak af största vikt måste därför betraktas att genom en praktisk, koncis och lämplig anordning af undervisningstimmar och hemarbete i förening så mycket som möjligt förkorta lärotiden utan eftersättande af en verklig mogenhet för sedermera följande sjelfständigt arbete inom bokhandeln. Men härför är det utan tvifvel af synnerlig vikt, att föreståndaren utom ett lefvande intresse för och syn-

ORGANISATION.

nerlig skicklighet i bokhandelsyrket, besitter en verklig organisationsförmåga och icke minst pedagogisk blick. Jag tror mig ej begå någon öfverdrift, om jag påstår, att sådana personer stå att finna på mer än ett håll. Exempelvis är ju både intresse och sakkunskap till finnandes hos förf. till artiklarne i N. B. T. N:o 28, 29.

Fullföljes den redan förut utstakade planen, skulle undervisningen i skolan med en beräknad lästid af 6 timmar pr dag under en tidrymd af 102 dagar gifva till resultat 612 lästimmar, hvilka efter en på förhand bestämd norm fördelas på följande ämnen:

MODERSMÅL: Uppsatsskrifning med speciell tillämpning på bokhandeln; återgifvande i skrift af en uppläst berättelse, satsbildningslära, öfningar i stilistik m. m.

MATEMATIK: Hufvudräkning, de fyra räknesätten med hela tal, decimalbråk, bråk, rabatt- och diskonträkning, samt hvarjehanda praktiska öfningar.

BOKHANDELS-TEKNIK: Ordandet af boklager efter bibliografiska grunder, användandet af svenska och utländska kataloger, remittering och disponering, öfning i bruket af lexika, adress- och statskalendrarne; post- tull- och järnvägstaxorna, pappers- och varukännedom, bokband m. m.

LITTERATURHISTORIA: Kort framställning af Sv. Litteraturhistorien, läsning af olika författare, konsthistoriska notiser, byggnadsstilar, grafisk konst m. m.

GEOGRAFI: Sverige.

TYSKA: Läs- och talöfningar.

HANDELSVETENSKAP: Bokföring, enklare affärstransaktioner m. m.

VÄLSKRIFNING.

Samtidigt med den teoretiska undervisningen bör elevernas iakttagelseförmåga skärpas, samt intresset vidmakthållas genom under sakkunnig ledning företagna studiebesök å boktryckerier, bokbinderier, pappersbruk, papperslager, bibliotek, museer o. d.

Skall emellertid skolan på ett tillfredsställande sätt kunna fylla sin uppgift, är det af vigt att i ekonomiskt hänseende trygga dess framtid genom att från föreningar och möjligen enskilde försäkra sig om bidrag samt att icke minst genom sparsamhet och omtanke ordna ekonomien på bästa sätt. Inledaren har lyckligtvis kunnat konstatera ett växande intresse, som bådär godt för företaget.

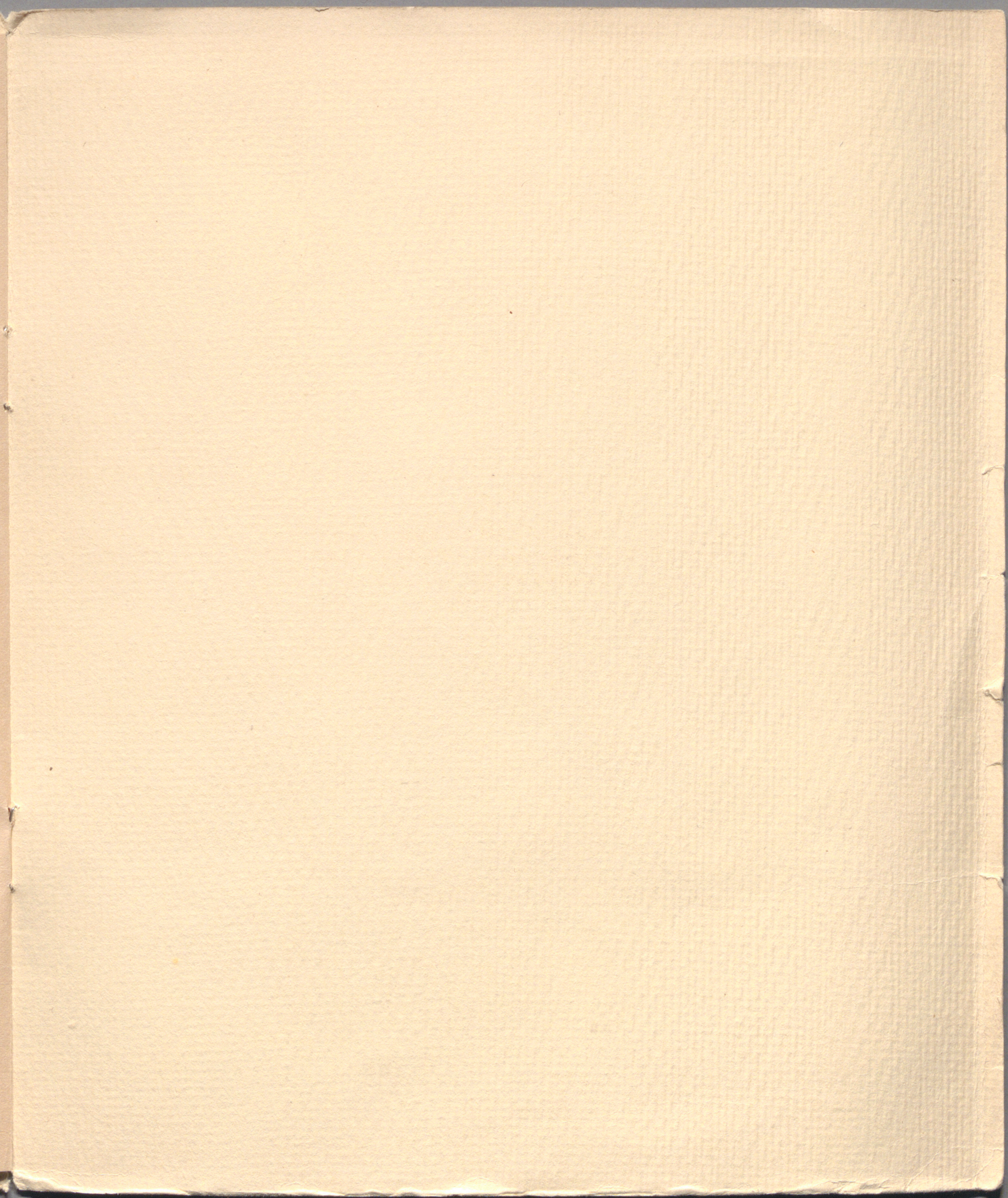
EKONOMISKA FÖRUTSÄTT- NINGAR.

Det bör sålunda ingalunda anses omöjligt att utverka sig bidrag från begge förläggareföreningarne, äfvensom bokhandlare- och medhjelpareföreningarne; och med säkerhet kan antagas, att det ej i Hrr förläggares intressen är likgiltigt, om de personer, hvilka af dem skola i en framtid antagas till kommissionärer, ega den bästa möjliga utbildning. Skolafgiftens storlek torde bero på framdeles skeende pröfning.

På grund af hvad jag sålunda haft äran andraga och då otvifvelaktigt är, att idéen utan allt för stora svårigheter låter sig realisera, får jag härmed till undvikande af vidare uppskof med denna onekligen den viktigaste fråga, ett svenskt bokhandlarmöte någonsin behandlat, värdsamt hemställa,

SLUTORD.

dels att mötet ville med anslutning till det väckta förslaget åt en komité uppdraga att skyndsammast utarbета och för Sv. Sortimentbokhandlareföreningens styrelse framlägga utredning och plan för skolans verksamhet, dels ock bemyndiga styrelsen, att, om den finner sådant lämpligt, omedelbart derefter gå i författning om bildandet af en svensk bokhandlarsfackskola.

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG, GÖTEBORG, 1902.